

**Bryssel den 3 oktober 2025
(OR. en)**

13521/25

**CULT 102
CODEC 1432
EEE 26
SOC 645**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	2 oktober 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2025) 587 final
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om den första interimsvärderingen av insatsen Europeisk kulturhuvudstad 2020–2033

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 587 final.

Bilaga: COM(2025) 587 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.10.2025
COM(2025) 587 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om den första interimutvärderingen av insatsen Europeisk kulturhuvudstad 2020–2033

{SWD(2025) 284 final}

1. Inledning

Initiativet **Europeisk kulturhuvudstad** är en av Europeiska unionens flaggskepp och kom till 1985, efter en idé av Greklands tidigare kulturminister Melina Mercouri. Det är tänkt att lyfta fram och hylla Europas rika kulturella mångfald och gemensamma arv och därmed ge invånarna en starkare känsla av att tillhöra ett gemensamt kulturområde och öka kulturens bidrag till städernas långsiktiga utveckling. I början var det medlemsstaterna som utsåg ”europeiska kulturstäder”, utifrån en resolution från kulturministrarna där det uppmärksammades hur viktiga städerna är för att forma och sprida kultur i Europa. Efter att man antagit beslut 1419/1999/EG (ändrat 2005 genom beslut nr 649/2005/EG) blev de ”europeiska kulturstäderna” ”europeiska kulturhuvudstäder” och initiativet etablerades som en gemenskapsåtgärd. År 2006 antogs ytterligare ett beslut (1622/2006/EG), där man kompletterade reglerna för hur de olika europeiska kulturhuvudstäderna ska väljas ut och övervakas. Den rättsliga grund som gäller just nu, Europaparlamentets och rådets beslut nr 445/2014/EU, antogs 2014 och gäller för åren 2020–2033.

Detta är den första interimsvärderingen av insatsen Europeisk kulturhuvudstad för perioden 2020–2033, i enlighet med artikel 16.2 i beslutet. Här bedöms insatsens prestation mot de fem utvärderingskriterier som fastställs i riktlinjerna och verktygslådan för bättre lagstiftning, nämligen ändamålsenlighet, effektivitet, relevans, enhetlighet och EU-mervärde. Dessutom bedöms interventionens mer långsiktiga effekter, så att man bättre förstår potentialen i att följa upp ett kulturhuvudstadsår. Utvärderingen ska också fastställa god praxis och lärdomar för kommande europeiska kulturhuvudstäder och europeiska städer som vill vidareutveckla sina kulturstrategier och sitt kulturutbud. Slutligen konstateras i utvärderingen potentiella förbättringar av insatsen, att ha i åtanke inför kommande initiativ efter 2033.

Eftersom covid-19 påverkade genomförandet av insatsen i början av perioden 2020–2033, valde man att ta med ett större urval av olika europeiska kulturhuvudstäder och även tidigare kulturhuvudstäder som valts ut och övervakats enligt det tidigare rättsliga instrumentet. Detta ansågs nödvändigt för att få ett bättre perspektiv på insatsens mer långsiktiga effekter.

Insatsens utformning

Enligt den nuvarande rättsliga grunden som omfattar 2020–2033 kan två medlemsstater om året stå värd för insatsen Europeisk kulturhuvudstad, enligt en kronologisk ordning som fastställts i beslutet. För åren 2022, 2024, 2028, 2030 och 2033 gäller dessutom att en stad i ett Efta-/EES-land, kandidatland eller potentiellt kandidatland (länder utanför EU) också kan inneha titeln. Medlemsstaterna anordnar urvalsförfarandet på nationell nivå, under respektive berörd myndighets ansvar och med Europeiska kommissionens hjälp. De öppna uttagningarna mellan städer i länder utanför EU är kommissionen direkt ansvarig för att ordna.

Uttagningarna inleds senast sex år före kulturhuvudstadsåret, genom att den berörda medlemsstaten (kommissionen för tävlingen mellan städer i länder utanför EU) offentliggör en inbjudan att lämna in ansökningar. Inbjudan innehåller de sex kriterier som anges i den rättsliga grunden: *bidrag till den långsiktiga strategin, den europeiska dimensionen, kulturellt och konstnärligt innehåll, förmåga att leverera resultat, räckvidd och ledning*.

Urvalet anordnas sedan i två faser: det preliminära urvalet senast fem år före kulturhuvudstadsåret (antalet kandidatstäder minskas och anges i en slutlista), följt av själva valet nio månader senare (en stad rekommenderas för titeln). En expertjury granskar anbudet

utifrån insatsens mål och kriterier. Efter juryns rekommendation utser den berörda medlemsstaten (kommissionen för länder utanför EU) formellt den vinnande staden.

När en stad väl är utsedd får den genomgå en övervakningsprocess fram till kulturhuvudstadsåret. I den processen ingår att kommissionen sammankallar tre möten mellan staden och juryn, för att se över framstegen och ge vägledning. När övervakningsprocessen är avslutad ger juryn en rekommendation, och på grundval av den beslutar kommissionen om Melina Mercouri-priset ska betalas ut till staden vid kulturhuvudstadsårets början eller inte. Priset finansieras genom programmet Kreativa Europa.

Expertjuryn som ansvarar för urvals- och övervakningsförfarandena består av upp till tolv ledamöter. Tio av dem utses löpande av EU:s institutioner och organ för mandat på tre år (tre utses av Europaparlamentet, tre av Europeiska unionens råd, tre av kommissionen och en av Europeiska regionkommittén), och upp till två ledamöter utses av den berörda medlemsstaten.

Det preliminära urvalet av de europeiska experterna görs av kommissionen genom en öppen inbjudan att anmäla intresse. Kriterierna för att välja ut experterna anges i artikel 6 i den rättsliga grunden.

Inom kommissionen förvaltas insatsen genom enheten Kreativa Europa vid generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur (GD Utbildning, ungdom, idrott och kultur).

Beslut nr 445/2014/EU innebar följande förändringar jämfört med tidigare:

- De utvalda städerna behöver inte längre bekräftas på EU-nivå, utan kulturhuvudstaden utses direkt av den berörda medlemsstaten.
- Uttagningen är öppen för kandidatländer, potentiella kandidatländer och Efta-/EES-länder.
- Urvalskriterierna är mer specifika och stabila, med starkare tonvikt på insatsens långsiktiga effekter och den europeiska dimensionen.
- Kriterier för juryledamöternas profiler har tagits med i den rättsliga grunden.
- Det ordnas tre övervakningsmöten i stället för två, med ett första möte tre år före och det sista ett par månader före kulturhuvudstadsåret i fråga.
- Ansvar för efterhandsutvärderingen har flyttats från Europeiska kommissionen till den utsedda staden.
- Utbetalningen av Melina Mercouri-priset är framflyttad från två månader före kulturhuvudstadsårets början till årets början.

2. Utvecklingen av insatsen

Sedan 1985 har titeln tilldelats 82 olika städer i alla EU-medlemsstater (inklusive Storbritannien tills utträdesavtalet trädde i kraft 2020) och har också beviljats städer i fem länder utanför EU: Island (2000), Turkiet (2010), Norge (2000, 2008, 2024), Serbien (2022) och Nordmakedonien (2028). 22 städer har valts ut enligt den nuvarande rättsliga grunden. 13 av dem har stått eller står värd i skrivande stund, medan 9 är utvalda och håller på att förbereda sitt kulturhuvudstadsår.

Beslut nr 445/2014/EU ändrades 2017 så att de länder i Europeiska frihandelssammanslutningen som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet också omfattas. Det ändrades på nytt 2020 p.g.a. covid-19-pandemin. Då fick båda kulturhuvudstäderna 2020 (Rijeka och Galway) möjlighet att förlänga sitt kulturhuvudstadsår fram till den 30 april 2021, och dessutom sköts kulturhuvudstadsåret i

Timișoara och Elefsina fram från 2021 till 2023, medan kulturhuvudstadsåret i Novi Sad sköts fram från 2021 till 2022.

När Ukraina och Georgien blev EU-kandidatländer 2022 och 2023 kunde båda länderna delta i uttagningen för städer i länder utanför EU, då båda länderna även deltar i programmet Kreativa Europa.

3. Resultat av utvärderingen: framgångar och utmaningar

Ändamålsenlighet

Insatsen Europeisk kulturhuvudstad har stimulerat till fler kulturella aktiviteter och ett bredare kulturutbud i värdstäderna, både sett till genrer och lokaliteter. Om man tittar på de lokala utvärderingarna av insatsen mellan 2013 och 2022, **utgörs ett typiskt europeiskt kulturhuvudstadsår av omkring 1 000 till 1 200 separata kulturaktiviteter**. Insatsen hade också en betydande inverkan på investeringarna i kulturverksamhet och kulturinfrastruktur i de olika värdstäderna, då kulturbudgeten i respektive förvaltning ofta blev omkring fem gånger större tack vare kulturhuvudstadsåret. **De officiella siffrorna för 2013–2022 visar att omkring 38,5 miljoner människor deltog i kulturaktiviteter som fick stöd från kulturhuvudstadsinsatsen** under den perioden, som publik, anordnare eller mottagare. Denna dynamik och möjligheten att vara med på många evenemang gratis bidrog till en större bredd av kulturkonsumenter och människor som inte redan var kulturellt aktiva uppmuntrades att delta i kulturaktiviteter. Exempelvis har flera kulturhuvudstäder inkluderat skolelever, personer från mindre gynnade förhållanden (t.ex. migranter och arbetslösa) samt befolkningen i städernas utkanter.

De europeiska kulturhuvudstäderna har också bidragit till att de kulturella och kreativa sektorerna stärkts i värdstäderna. En del av de här effekterna berodde på särskilda kapacitetssuppleveringsprojekt, men också i hög grad på att det skapades formella och informella kulturella ekosystem. Kulturhuvudstadsinsatsen uppmuntrade lokala intressenter att samarbeta för att utforma och genomföra kulturprogram. Det samarbetet, tillsammans med erfarenheten av att leda ett stort antal kulturprojekt, bidrog till utveckling av lokala talanger och långsiktig kapacitet i sektorn.

Utvärderingen visar tydligt att de europeiska kulturhuvudstäderna framgångsrikt jobbar för sitt strategiska mål att höja värdstädernas internationella profil genom ett starkt kulturellt program. Detta visar sig särskilt genom fler utländska besökare i värdstäderna, större uppmärksamhet i internationella medier före och under kulturhuvudstadsåret samt ökat internationellt samarbete. På det hela taget visar analyserna från de kulturhuvudstäder som samlat in uppgifter om detta att **ett kulturhuvudstadsår kan få besökarantalet i en värdstad att öka med omkring 30–40 %** (varav 25–35 % från utlandet).

Effektivitet

Utvärderingen visade att insatsen **Europeisk kulturhuvudstad till sin utformning är kostnadseffektiv och kan mobilisera offentlig och privat finansiering till relativt låg kostnad för unionen (ca 3–5 miljoner euro om året)**. Analyser av kulturhuvudstadsbudgetarna mellan 2013 och 2022 visar att **insatsen totalt sett har lockat ca 900 miljoner euro i finansiering för den kulturella agendan i hela EU**, när man inbegriper all finansiering från EU-källor och nationella, regionala, lokala och privata källor.

Melina Mercouri-priset (1,5 miljoner euro) utgör bara en bråkdel (mellan 2 % och 7 %) av värdstädernas hela kulturhuvudstadsbudget. En betydande andel kommer från offentliga källor, där nationell, lokal och regional finansiering tillsammans står för 71 % av budgeten. Men det ska noteras att det ofta finns en avvikelse mellan den planerade budgeten och den faktiska. De flesta av städerna får underskott på grund av olika faktorer, t.ex. minskade finansiella åtaganden från nationella myndigheter och oförutsedda omständigheter. Det var bara några städer som genomförde sina program efter de ursprungliga budgetprognoserna.

Vid utvärderingen framkom även svårigheter som påverkade insatsens effektivitet och vad kandidatstäderna eller kulturhuvudstäderna kunde lära sig av att vara med. Ett problem för kandidatstäderna var exempelvis den begränsade tiden mellan det preliminära och det slutliga urvalet; ibland hinner inte städerna förbättra sin ansökan ordentligt mellan de två urvalsomgångarna. I ett senare skede kan de ha svårt att dra nytta av det arbete som gjorts och den kompetens de skaffat sig under ansökningsprocessen. Dessutom kan de ha svårigheter att sörja för tillräckligt lärande och kommunikation mellan tidigare, nuvarande och framtida kulturhuvudstäder.

Effektivitet i urvals- och övervakningsförfarandena

Enligt den nuvarande rättsliga grunden omfattar urvalsprocessen följande steg:

- Inbjudan att lämna in ansökningar: minst sex år före kulturhuvudstadsåret.
- Sista ansökningsdag: minst tio månader efter inbjudan att lämna in ansökningar.
- Möte och rapport om preliminärt urval: fem år före kulturhuvudstadsåret.
- Sista inlämningsdag för reviderade ansökningar samt urvalsmöte och urvalsrapport: cirka nio månader efter mötet om preliminärt urval.
- Utnämning av städer: fyra år före kulturhuvudstadsåret.

Efter valet äger tre övervakningsmöten rum: tre år, arton månader och två månader före kulturhuvudstadsåret. De intressenter som tillfrågats anser att de nuvarande urvals- och övervakningsprocesserna allmänt sett fungerar bra, men de konstaterade också att det finns områden som kan förbättras:

- **Tidsplan för ansökningar:** På statlig nivå anses tidsplanen för urvalsprocessen vara i stort sett tillräcklig, men städerna tycker det är svårt att klara de nuvarande tidsfristerna. Det gäller särskilt niomånadersperioden mellan det preliminära och det slutliga urvalet. Den korta tiden sätter press på städerna, i synnerhet mindre eller oerfarna, att bygga upp internationella förbindelser och få lokala intressenter att engagera sig.
- **Övervakningsmöten:** En del intressenter ville gärna ställa om från en övervakningsprocess till en mer rådgivande roll, där juryexperterna har ett nära samarbete med städerna och bistår med lösningar i realtid och med mentorskap. Det skulle passa bra med tanke på svårigheterna att få fram den kompetens och kapacitetsuppbyggnad som krävs i kulturhuvudstäderna.

Även om det för städerna kan räcka med fyra år efter urvalet för att genomföra evenemanget, kan det vara svårt om en stad inte redan nått en viss nivå av kulturell mognad. Detta behöver inte innebära att mindre förberedda städer inte ska komma i fråga för titeln, men deras ansökan bör granskas och bedömas realistiskt mot bakgrund av stadens faktiska kulturkapacitet, och om en stad väljs ut bör den få tillräckliga möjligheter till vägledning, övervakning och kapacitetsuppbyggnad.

Intressenterna konstaterade vidare att man kan tappa tid på grund av missförstånd om två viktiga aspekter av insatsen: den europeiska dimensionen och uppföljningen. Deltagarna i

utvärderingen uppgav att de till slut förstod båda begreppen, men en del ansåg att det skulle spara tid under ansöknings- och planeringsfaserna om det fanns tydligare vägledning om hur den europeiska dimensionen ser ut i praktiken.

Ett annat område som kan förbättras är introduktionen nya juryexperter, som ofta saknar verktyg för en smidig överlämning, vilket medför kunskapsförlust och ojämnt deltagande. Insatsen skulle bli bättre om de här svårigheterna löstes genom att en strukturerad introduktionprocess utarbetas och juryexperternas rådgivande roll betonas. Mer allmänt var uppfattningen att en mer centraliserad kommunikationsstrategi på EU-nivå skulle göra inte bara initiativet som helhet utan även kulturhuvudstäderna själva mer synliga, och ge dem värdefullt stöd.

Enhetlighet

Insatsen Europeisk kulturhuvudstad är mycket enhetlig internt och externt. Processerna för val av värdstäder och förvaltning stämmer väl överens med insatsens mål, och enligt ansökningsprocessen ska kulturhuvudstadsprojekten ingå i en bredare kulturstrategi och engagera olika intressenter och förvaltningsnivåer. Nationella intressenter är särskilt viktiga, då de ofta ser insatsen som en fråga av nationell vikt. Emellertid kan det uppstå svårigheter med att väga de lokala prioriteringarna mot europeiska mål, särskilt beträffande den europeiska dimensionen.

Insatsen stämmer överens med andra EU-program, särskilt Kreativa Europa, EU:s flaggskeppsprogram för de kulturella och kreativa sektorerna. De har båda som centrala mål att stärka den kulturella mångfalden och främja gränsöverskridande samarbete. Båda stöder konkurrenskraften inom EU:s kulturella och kreativa sektorer, ökar det kulturella engagemanget och främjar den europeiska identiteten. Insatsen Europeisk kulturhuvudstad har gemensamma drag med EU:s prioriteringar på områdena miljöanpassning och social inkludering. Det finns utrymme för förbättringar när det gäller överensstämmelsen med miljöprioriteringar och EU:s externa politik. Även om kulturhuvudstäderna eller deras region eller medlemsstat kan utnyttja EU-finansiering, inklusive sammanhållningspolitisk finansiering på kulturområdet, är den proaktiva samordningen mellan kulturhuvudstadsåtgärderna och andra källor till EU-finansiering fortfarande begränsad. Beträffande kopplingen till nationella initiativ konstaterades i utvärderingen såväl synergier som vissa begränsade överlappningar.

EU-mervärde

Insatsen Europeisk kulturhuvudstad har **ett uppenbart och betydande mervärde för EU genom att den främjar internationellt samarbete mellan kulturella aktörer i värdstäderna och deras motsvarigheter i andra länder, gör europeiska städer mer synliga och lyfter fram en gemensam europeisk kulturell identitet**. Genom stödet från Europeisk kulturhuvudstad har städer – i synnerhet de mindre och internationellt inte lika uppmärksammade – fått tillgång till globala kulturnätverk, stått värd för ambitiösa och mångsidiga kulturprogram och lockat publik och medier som de annars inte hade kunnat nå.

Initiativet har lett till en ökning av internationell turism och gränsöverskridande partnerskap, men har även bidragit till stadsförnyelse, medborgardeltagande och starkare lokala kultursektorer. Vissa städer utmärker sig som imponerande exempel på hur titeln som europeisk kulturhuvudstad kan bli en katalysator för långsiktig utveckling, kulturdiplomati och införlivande av EU-värden som tolerans och fred. Insatsen möjliggör samarbete med

konstnärer och institutioner från länder både i och utanför EU och stöder därigenom EU:s kulturdiplomatiska mål och stärker Europas kulturella struktur som helhet.

Utvärderingen visar dock på flera strukturella begränsningar som hindrar insatsen Europeisk kulturhuvudstad att nå sin fulla potential. Framför allt saknas en formell institutionell mekanism för kunskapsutbyte och en centraliserad databas för kulturutövare vilket begränsar de nätverk som bildas under ett kulturhuvudstadsår vad gäller hållbarhet och räckvidd. Och även om initiativet med framgång lyfter fram europeiska värden, kan inkonsekvent politiskt stöd och begränsat engagemang efter kulturhuvudstadsåret göra att året kanske inte får så stora effekter. Utvärderingen tyder därför på att det är nödvändigt med mer strukturerat stöd på EU-nivå (inom kommunikation, datadelning och uppföljningsplanering) för att bättre ändamålsenlighet och långsiktiga effekter.

Relevans

Insatsen fortsätter att utvecklas parallellt med de socioekonomiska förändringarna och Europas kulturlandskap. Fastän initiativet är bland de kulturåtgärder från EU som pågått längst, stämmer det fortfarande överens med städernas långsiktiga utvecklingsmål, särskilt när det gäller att införliva kulturen i stadsplanering och beslutsfattande. Kravet att ansökande städer ska utarbeta omfattande kulturstrategier har ändrat kommunernas sätt att se på och använda sig av kultur, vilket lett till att man tagit fram eller vidareutvecklat kulturpolitik på stadsnivå. De här processerna sker inte bara i städer som blivit kulturhuvudstäder. Även städer som inte får titeln drar nytta av stärkta kulturstrategier och förbättrade planeringsramar. Det finns många exempel på hur ansökningsprocessen kan stimulera till utveckling av regionala strategier utanför stadsnivån.

När insatsen integreras i en stads politiska ramar stärks och utökas de åtgärder som redan finns, vilket berättigar och ger förnyat fokus på den kulturella utvecklingen. Genom ansökningsprocessen skapas dessutom förtroende för både det politiska ledarskapet och kultursektorn, vilket ofta leder till märkbara investeringar i kulturdriven stadsförnyelse. De resultaten är särskilt betydelsefulla med tanke på att kommunernas kulturbudgetar minskar: kulturhuvudstäderna blir då flaggskeppsinitiativ som ger lokalpolitisk förankring och tydliga bevis för att kulturinvesteringar medför ett socioekonomiskt värde. Efterhandsutvärderingar visar konsekvent att hävstångseffekten, omfattande ekonomiska och kulturella fördelar skapas i förhållande till den första investeringen, vilket städerna lyfter fram för att motivera ett fortsatt och ökat stöd till kulturinitiativ.

Uppföljningen av ett kulturhuvudstadsår är fortfarande en av de viktigaste punkterna vad gäller insatsens relevans. En del städer har inrättat organisationer för uppföljning, men många andra saknar tillräckliga mekanismer för långsiktig planering. Många av fördelarna med kulturhuvudstadsåret börjar märkas först flera år efter att det avslutats, och när då de organ som genomförde kulturhuvudstadsåret snabbt blir utfasade, gör det ofta att man missar möjligheten till momentum. Svag uppföljningsplanering i kombination med begränsade data och brist på långsiktiga utvärderingsramar undergräver möjligheterna att ta tillvara initiativets fulla effekter. Totalt sett har initiativet Europeisk kulturhuvudstad hjälpt till att framhålla vikten av kulturpolitisk utvärdering i Europa. Fokusgrupperna lyfte fram det ökade intresset för att bedöma kulturens påverkan, då det är många nätverk av europeiska städer som skapar särskilda arbetsflöden för kulturell konsekvensbedömning. Det visar att initiativet är avgörande för att kulturpolitiken på allvar ska börja utvärderas på lokal nivå.

En annan viktig sida av insatsens relevans är att den har potential att stödja den regionala utvecklingen, genom samarbete mellan städer och omgivande områden. Det finns exempel på

hur initiativet med framgång kan decentralisera kulturella fördelar och öka tillgången till kultur i många kommuner. Emellertid kvarstår vissa strukturella problem framför allt i landsbygdsområden och små kommuner som saknar den kapacitet som krävs för att delta på ett ändamålsenligt sätt.

Samtidigt har insatsen anpassats för att vara fortsatt relevant för EU:s politiska prioriteringar, bland annat genom att även länder utanför EU kan delta, med ett starkare fokus på långsiktiga effekter och främjande av den europeiska dimensionen. Pågående diskussioner om den europeiska dimensionens roll och synlighet, underrepresentationen av miljöprioriteringar och digitala prioriteringar i de formella urvalskriterierna visar att det finns områden som kan förbättras ytterligare för att initiativet ska förbli relevant i ett snabbt föränderligt politiskt sammanhang.

4. Slutsatser och lärdomar

Utvärderingen visar att Europeisk kulturhuvudstad är en lyckad flaggskeppsåtgärd för EU, med en stark kostnadseffektivitet som gör att EU:s budget påverkas mycket lite. Dessutom kan insatsen ha en omvandlande effekt på de olika ansökande och utvalda städer, då en stad behöver planera långsiktigt och inkludera kulturen i sin lokalpolitik för att komma i fråga för kulturhuvudstadsåret. Insatsen stämmer också väl överens med andra EU-åtgärder, i synnerhet Kreativa Europa, och gör det möjligt att sprida EU:s värden och europeiska kulturarbetare och konstnärer och deras verk i och utanför EU.

Vid den första interimsvärderingen av europeiska kulturhuvudstäder 2020–2033 lyftes både framgångar och utmaningar fram, med viktiga lärdomar för framtiden. Resultaten blir vägledande för nästa fas efter 2033, för fortsatta framgångar och fortsatt relevans.

Större fokus på den ”europeiska dimensionen” i tävlingen: Den ”europeiska dimensionen” utgör en viktig del av insatsen och dess urvalskriterier. Baserat på återkopplingen verkar dock de olika intressenterna ofta inte helt förstå den europeiska dimensionen. Europeiska kommissionen kan utforska hur man på olika sätt kan utveckla denna förståelse.

Långsiktig kunskap: Eftersom det saknas ett formellt kulturhuvudstadsnätverk finns det en risk att kunskapen går förlorad mellan nyutnämnda och tidigare kulturhuvudstäder. Kommissionen kan undersöka hur man kan främja kunskapsutbyte mellan kulturhuvudstäder så att insatsen når sin fulla potential, särskilt när det gäller dess europeiska dimension.

Kommunikation: Europeiska kommissionen kommunicerar aktivt om den officiella utnämningen av europeiska kulturhuvudstäder, genom många olika kanaler, t.ex. pressmeddelanden, webbplatser och sociala medier. För närvarande vidtar Europeiska kommissionen och andra EU-institutioner emellertid inga koncentrerade kommunikationsåtgärder på EU-nivå för att lyfta fram kulturhuvudstäderna. Detta gör insatsen mindre synlig, mindre verkningsfull och mindre känd för allmänheten. Den skulle vinna på kommunikationsinsatser från EU:s sida för att stödja och komplettera kulturhuvudstädernas arbete, i samordning med medlemsstaterna och med synpunkter från dem. Att kulturhuvudstadsambassadörer utses på politisk nivå skulle kunna bidra till initiativet.

Uppgifter: Den uppsättning indikatorer som Europeiska kommissionen tillhandahåller de organisationer som anordnar uttagningar av europeiska kulturhuvudstäder bör ses över, utifrån de resultat och brister i uppgifterna som konstaterats under utvärderingsprocessen.

Expertjuryn: Det är viktigt att expertjuryn har den kompetens och de resurser som krävs för att effektivt kunna utföra sina uppgifter. Kommissionen skulle kunna stärka samarbetet med

andra institutioner så att juryn blir mångsidig både sett till representation och sakkunskaper. Dessutom kan en strukturerad introduktion förbereda nya ledamöter väl och underlätta en smidig övergång och överlämning från avgående ledamöter.

Långsiktig planering: Utvärderingen har visat att vissa städer inte får del av insatsens långsiktiga effekter fullt ut. Kommissionen kan undersöka om att kriteriet ”bidrag till den långsiktiga strategin” kan skärpas och utvärderingskriterierna och indikatorerna förbättras, för att gynna långsiktiga effekter i de olika kandidatstäderna.

Sammanfattningsvis ger utvärderingen avgörande insikter om programmets framsteg och potential. Efter 40 år är insatsen alltjämt relevant och utmärkelsen mycket eftertraktad av städer och områden som vill utvecklas genom kultur. Det är emellertid viktigt att modernisera insatsen så att den fortsätter vara relevant även i framtiden. Detta framför allt genom att ta hänsyn till nya trender under senare år, t.ex. att det blir allt fler mindre städer som blir kulturhuvudstäder.